

נציגי ארבעת הגופים, שהתכנסו פעמים מספר במסגרת הוועדה המכינה לפסטיבל העולמי התשיעי של נוער וסטודנטים, התכוננו לחתום על גילויי-דעת משותף.

מיסמך זה חובר בשקדנות בידי יאיר צבן, מזכיר בנק"י, תוך התייעצות מתמדת עם יתר הגופים. אך בתחילת הישיבה הושלך הס, כשנציגי הסטודנטים העלה שורת הסתייגות מהניסוח הסופי שהוגש לאישור. בין היתר התנגדו ל"פירוט אטומי של ה"מורה התיכון", ל"התנגדות להידוק הקשרים עם ממשלת בון", ל"תביעה משותפת לביטול המימשל הצבאי", ל"סולידריות עם ערבות צבאית אמריקאית", ל"מימוש פתרון צודק לשאלת הפליטים".

בהתנגדויות אלה, אשר מקור השראתן הוא ללא ספק משרד החוץ הישראלי, פיצצו הסטודנטים כל אפשרות למשלחת ישראלית מאוחדת לפסטיבל. נציגי ארגון הנוער של ר"ת החליטו כי לא יוכלו לחתום על ניסוחים חדשים, אשר הסטודנטים המליצו עליהם. התנועות החלוציות ומק"י, היו מוכנים לפשרה.

השבוע ניראה, כי לא היה מנוס מיציאתם של שתי משלחות ישראליות לפסטיבל.

חטיבת הנוער של הכוח החדש, שהוזמנה להצטרף, הודיעה כי לא תוכל לחתום על כל ניסוח אשר לא יוקיע את מיטשר ה"אפליה בין העמים בארץ, ואשר לא ידרוש בתוקף הן את ביטול המימשל הצבאי, הן את חוקי החירום שעליו מושתת המימשל. היא החליטה לעשות ניסיון מרוכז, כדי לזווג הסכמה כללית על נקודות אלה, ולהבטיח בכל זאת משלחת ישראלית מאוחדת לסופיה.

ספרות

דון קישון וסאלח שבת

בקרב האינטליגנציה במדינה מתהלך זה מכבר סיפור מעניין על אפרים קישון, ה"פיליטונאי הפורה, הנחשב לפיליטונאי ב"קרב חבריו למקצוע. הסיפור מגלה כי לקישון יש חשבון (המשך בעמוד 16)

שייערן הקיץ בסופיה, בולגריה, אחרי שלא התקיים בשנה שעברה באנגליה.

שיירת שבת לאשדוד

תנועת העולם הזה — כוח חדש קודמת לכל אורח המתנגד לכפייה הדתית להצטרף אל שיירת ה"שבת, אשר תיסע לאשדוד ביום שבת הקרוב, 8.1.66.

משתתפי השיירה יביעו בזאת את התנגדותם לתוקפנות המתימדת של הכפייה הדתית, ויבטאו את תמיכתם בתושבי אשדוד ה"חופשיים, שעורם הפכה עתה מוקד למסע הכיבוש של עסקני הכפייה.

השיירה תתרכז בצומת כביש אשדוד-כבישיהחוף, בשעה 10.30. משם יסעו המכוניות לחוף, לעריכת פיקניק גדול, ליד נמל אשדוד. בתוכנית: פגישה עם תושבי אשדוד, שירה בציבור, סיור מודרך והסברים על נמל אשדוד.

סניף אשדוד של חליגה למניעת כפייה דתית הודיע על הצטרפותו ליוזמה זו. הצטרף גם אתה.

אישים

חומר גלם להיסטוריה

לדוקטור (בקטריולוג) יוסף פעמוני היו אהבות רבות בחייו. הוא אהב בלב ונפש את משפחתו, את האדם, את הצינונית. אבל מעל לכל אהב את מכוון ז'בוטינסקי, אותו הוא יסד.

הנער שנולד בפטרסבורג (כיום לנינגרד) לפני 63 שנים, למד בגימנסיה יהודית, שם ניצר חוג ציוני.

ביומנו כתב על אותה תקופה: "היו בינינו לבין הרוסים קטנות אכזריות, והתברר כי ברוב המקרים היתה ידינו על העליונה. התפתח בנו רגש לאומי, וגאוה לאומית, עד כי חדלנו להתגונן ועברנו להתקפות".

מהגימנסיה עבר לאוניברסיטה ולאקדמיה צבאית. בגמר לימודיו הוא נאסר, והיה אחד מאסירי-ציון הראשונים. בשנת 1925, במקום להגלותו לסיביר, גירשוהו הסובייטים והוא עלה ארצה.

בארץ עסק במלאכות שונות, נתקבל לעבודה בקופת-החולים של ההסתדרות ה"כללית. בשנת 1929, יסד יחד עם ירמיהו הלפרין, משה רוזנברג ואבא אחימאיר את המחתרת, שהתפתחה מבית-הספר למדריכי בית-ר. אחת התוצאות: הוא פוטר ממקום עבודתו בהסתדרות. מפיטורים אלה צמח הרעיון, שהביא כעבור זמן לייסוד קופת חולים לאומית לעובדים לאומיים.

ממגירה לדיירה. אולם לא רק ה"בקטריולוג ואיש-המחתרת היו פעילים. נולד גם פעמוני ההיסטוריון. הוא לא כתב היסטוריה — רק אסף את חומר-הגלם ששמנה היא נכתבת.

תחילה אסף קטעי-תענוגים ותמונות על פעולות בית-ר. משתהרבה החומר, הועבר ממגירה בביתו לשני חדרים במשרד קופת החולים החדשה. בשנת 1938 היה הארכיון די חשוב, כדי שהמשטרה הבריטית תערך בו חיפוש ותחרים מיסמכים שיעזרו לה בדיכוי המחתרת הלוחמת. לביטול קיבל הארכיון את דחיפתו הגדולה עם מות זאב ז'בוטינסקי, ב"1940. אז הפך למוזיאון של ממש. כאשר נעצר פעמוני בגדה-הקומה ובעל המיבטא הרוסי הכבד, ונשלח לאסטרון ב"1947, כבר היה מכוון ז'בוטינסקי מוסד לאומי. השבוע נפטר האדם, שזכה בחייו לכינוי "מר מכוון ז'בוטינסקי".

מנגנון

השחיתות השיגרתי

החודש פורסמה סידרת האשמות חמורות ביותר נגד מנהלי חברות-משלחתיות ונגד משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, אך איש לא התרגש מכך. כי היו אלה בסך הכל שלושה דו"חות של מבקר המדינה. הדא שמות שהועלו:

● בחברת כימיקלים ופוספטים: מתן הטבות מוגזמות לפקידות הבכירה, היעדר פיקוח תקין על פעולות החברה, חוסר אומץ דני השקעה, שיווק נמוך מדי ביחס לתפוצה, ניצול כספי סובסידיות למטרות אחרות ופירסום מאונס כוזבים.

● בבנק לפיתוח התעשייה: פיגורים ב"גביית הלוואות שניתנו למפעלים, סטיות מהתנאים המקובלים בגיוס כספים, רכישת איגרות חוב שהסתיימו בהפסדים, תשלומי עמלות גבוהות לסוכני הפצה בחו"ל.

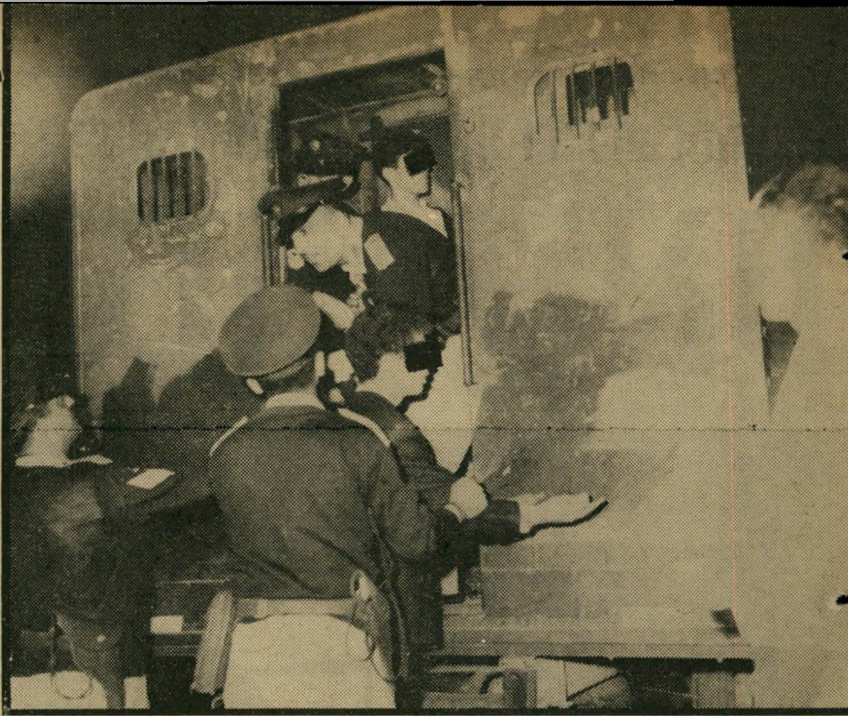
● בסירת: מסירת עבודות לקבלנים פרטיים שעוה שקיימת בטלה בין עובדי המפעל, ניפוח מלאכותי של המנגנון, חוסר פיקוח על הוצאות.

שוב מסקנה אישית. כבכל השנים הקודמות אין כל חשש שדו"חות אלה יגרמו לשערוריה. הם הפכו לדבר שיגרתי. שום שר לא יסיק מהן מסקנה אישית. שום מנהל לא יפטר, לא יושעה ובוודאי שלא יועמד לדין. מבקר המדינה ימשיך לבקר, המבובו יבזבו והמושתת ישחית.

נוער

איך יסעו לסופיה?

לכאורה שררה אידיליה בין התאחדות הסטודנטים בישראל, ועדת תנועות הנוער הצינוניות (מפ"ם ואחדות-עבודה), בית ה"נוער הקומוניסטי הישראלי, וארגון ה"נוער של הרשימה הקומוניסטית החדשה.

התקווה: מעצר בעת כעולה נגד חארכה

מן ההסגר כשהוא חולף במרחק סנטימטר רים ספורים מן הונוגרי. בני הנוער שהתרכזו במקום פרצו בצחוק, לענו לכשלוך המשטרה. שבועיים לאחר מכן נעצר מאיר מורח, כשהוד בנהיגה באופנוע ללא רישון. סיפר דני, אחד הנערים מן האזור: "הי חברה פה מאד ממורמרים על המשטרה. היא עושה לנו צרות בחינם. אתה הולך ברחוב, עוברת ניידת, מבקשים ממך לבוא להמש דקות, ועוצרים אותך לשבועיים. אצלם המלה זו לא מלה, זיפת. אל תחשוב שאת החאראקות עושים בחינם. אנחנו רוצים להראות להם שהם לא שחיים".

יש התמרמרות עזה בקרב הנוער הזה כנגד המשטרה. בחור שישב בבית-הסוהר והיה, לדבריו, חף מפשע, הצהיר: "אני לא אשתוק על מה שעשוי לי. אם יעצרו אותי ואת חברי פעם נוספת, אז זה ששברו את השימשות של המכוניות אז כלום. אנחנו עוד נקבל קריאה ונשרוף חרוב שלם, נעבור ונשרוף מכוניות, נגנוב רכב סתם ככה ונני רוק אותו לוארי. אנחנו לא פראים, רק רוצים שקט. נכון שאנחנו גונבים, פורצים, מעשני חשיש, אבל בני אדם טובים".

★ ★ ★

העתק מכז מפתח

גם בנינוער מצפון תל-אביב, בנים ל"אבות מכובדים, אינם מכבדים את החוק. הם אינם רוצים לעבוד, לאבא יש מספיק כסף או כמעט מספיק, את המכונית הם מקבלים לפחות אחת לשבוע ונערות לא חסרות. צעירי רים אלה, שאינם מוצאים שום עניין לענות בו ושום צורת בילוי רגילה שתעסיק ותספק אותם, מתאספים ליד בניין קסטל ברחוב אבן-גבירול. משעמם להם, אז הם מרשים לעצמם קצת להשתגע.

יוסי וצ'רצ'יל פרצו לתוך קיוסקים בתור ספורט, אבל תוך מספרות הם גם השינו בדרך זו סיגריות אמריקאיות, משקאות חריפים וממתקים. "גנבנו גם מכוניות, כי פשוט רצינו לעשות חיים, וגם להראות לאלה משכונת-התקחה שאת זה אנחנו עושים יותר טוב מהם. לנו יש מפתחות לכל המכריניות. כל אחד עושה העתק מהמפתח של האבא שלו או של קרובים. אנחנו פשוט ניגשים למכונית, פותחים אותה, ודוהרים על הכביש. רוב החבריה שלנו גם משחקים ביליארד בטנוגר, ושם אנחנו פוגשים חברה מהפרברים ומדינגווף, ולפעמים עושים איתם התחרויות מי ינהג יותר טוב במכוניות. או שהולכים לרקוד בבאר. כסף יש לנו. אחר-כך הולכים לדיסקוטק ומנסים לצוד חתיכה, או שהולך לא שלא, אם לא אז מתעסקים עם זונות מבן-יהודה. כשלא נשי אר כסף, מארגנים חברה קטנה ויוצאים לפרוץ קיוסק".

להם ומגרשים אותם מהמקום. עיקר הדאגה שלנו הוא איפה לבלות ביום שישי, ואיפה לעשות מסיבה. אתה היית צריך לראות מה נעשה כאן בקיץ. אנחנו עולים לגגות של השכונה וזורקים עגבניות רקובות על כל מי שעובר פה. הכי יפה זה כשעגבניה רקובה מתלבשת למישהו על הראש. כשעוברת חתיכה טובה, מתחילים אתה, וכל החברה מתלבשים עליה לפי התור. לפעמים אנחנו עושים את זה יחד אצלם. קורה שאחד החברים הולך לגנוב או לפי רוק, אבל אנחנו לא מתרגשים מזה. שיעשה מה שהוא רוצה, העיקר שיהיה חברי-מן".

גם נערי פלורנטינו אינם מתרחקים מהם. מעשיהם הנועזים נעשים מפני שבערבים משעמם להם, ולא מפני שאין להם מה לעשות ביום. רובם עובדים ביום. אבומיה מספר: "אחרי שהלכנו לסרט של גיימס בונד בקולנוע אופיר התלהבנו נורא. היית צריך לראות מה עשינו אותו לילה. גנבנו לארץ וואיאנט והשתוללו ברחובות. פשוט חיפשנו שירדפו אחרינו. היית צריך לראות איך כל האנשים ברחו ומכוניות פיגו לנו דרך. אכבר חיים. החבורות שהיו איננו השתוללו ומתו מצחוק. הן צווחו בתוך המכוניות כאילו אנחנו חספנו אותן והולכים כים לאנוס אותן. שוטר מקור אחד, בדרך נכה, עד שאני בטוח שעד היום הוא לבן.

נסענו בספיד, אולי 120 בעיר, והוא המסכן עמד בצד השני, ירד לכביש ואותה לנו שנעצור. אז אנחנו נסענו לכיוון הצד שלו כאילו רוצים לעלות עליו. הוא קפץ מהמקום והתחבא בתוך חצר. זה היה צחוק זה, איזה שוטרם יש לנו במדינה. איך אבוי למשטרה כזה שיוודעת רק לעצור אנשים על ריק".

בשבלים — השוטר אינו סמל החוק אלא סמל הרע. נציג החברה המנופחת ש"צריך לפוק אותה.

★ ★ ★

חסימה לאופנוע

אנשי המודרן המרכזי ושוטרי הגפות יודעים שהשכונות הן קומנות מועדים להתפרצויות, גניבות רכב, קישון וסחר ב"סמים, והתפרצויות. לכן עורכים כל יום מארבים, שולחים מכוניות-סיור, ומרבים לעצור אנשי כנופיות. כל רכב חשוד הנוסע בסביבה, עובר בדיקה קפדנית. אחד ה"מעצרים האחרונים לפני נפוח השמשות של כלי-הרכב בגבעתיים, היה מעצרו של מאיר מורח (19).

מכונית הגונר של המדור המרכזי ער"כה סיור שיגרתי ליד מקום הריכוז הטבעי של בני הכנופיה, ליד מועדון הנוער ב"רמתי-ישראל. לפתע הגיח מסמטה אפלה איש נוע, שעל גבו היו רכובים בחור ובחורה, וזינק במהירות מסחרת לכיוון הונוגרי. אנשי המדור המרכזי חשדו כי האופנוע גנוב, החליטו לעצור לכדיקה. לכן הסמו את המעבר ברחוב האספרגוס במכוניתם, והד"ליקו את פסיה. רוכב האופנוע הכחין ב"חסימה, האיץ את מהירותו והצליח לחמוק